

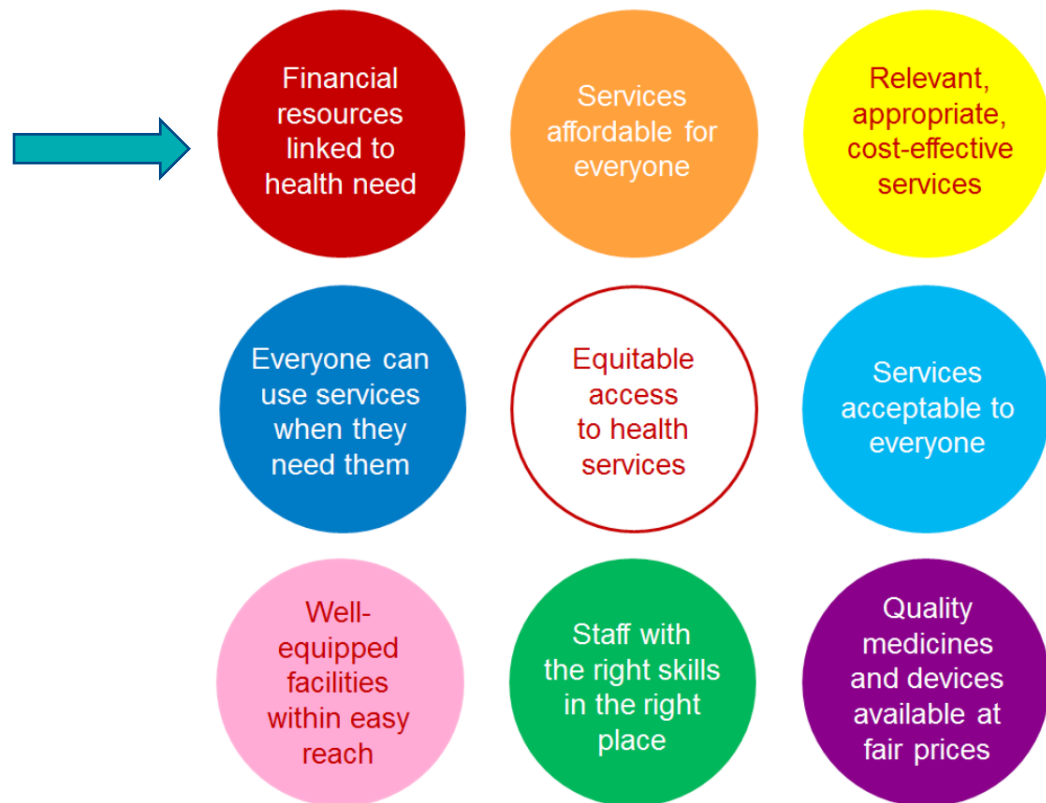
MITEN SUOMEN SOTEJÄRJESTELMÄ PELASTETAAN? OPPIA KANSAINVÄLISESTÄ VERTAILUSTA

Lasse Lehtonen, 08.11.2023

Terveystieteiden professori, diagnostiikkajohtaja

SANNA MARININ HALLITUKSEN SOTE- UUDISTUKSEN KESKEISET TAVOITTEET

- turvata yhdenvertaiset ja **laadukkaat** sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella asuville,
- **parantaa palvelujen saatavuutta** ja saavutettavuutta,
- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja,
- turvata ammattitaitoisen **työvoiman saanti**,
- vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin ja
- hillitä kustannusten kasvua
 - **Puuttuu mm. maininta siitä, että tavoitteena olisi parantaa väestön terveyttä taikka työkykyä**

TERVEYSPALVELUJEN SAATAVUUS

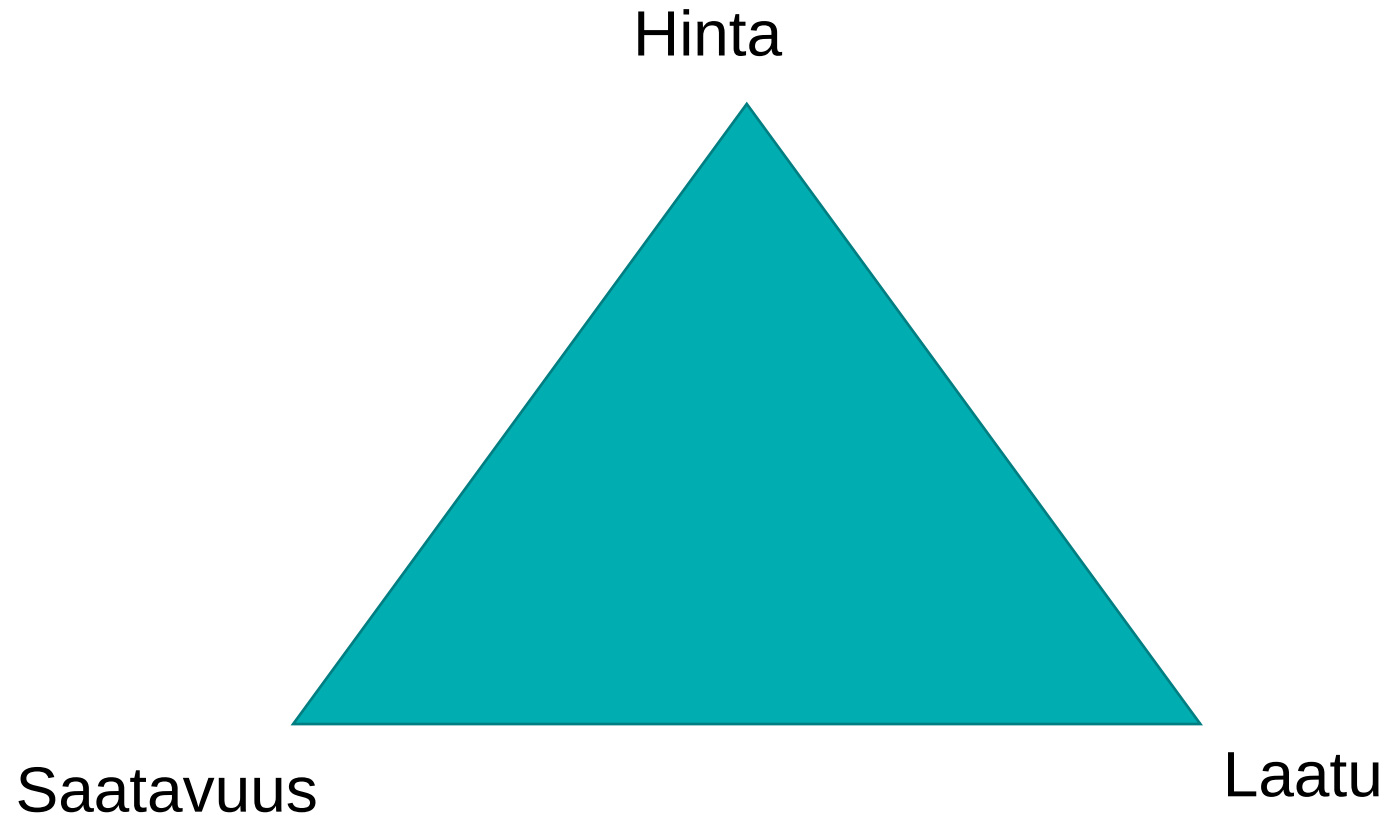
Report of the
**EXPERT PANEL ON EFFECTIVE WAYS OF
INVESTING IN HEALTH (EXPH)**

on

Access to health services in the European Union

MUTTA

Terveyspalvelujen kysynnän kultainen kolmio

1. Effectiveness (improve health outcomes)
2. Safety (prevent avoid harm related with care)
3. Appropriateness (comply with current medical knowledge, meet standards)
4. **Person/patient-centeredness** (consider patients/people as key partner in the process of care)
5. Efficiency and Equity (optimal use of available resources without differences, variations and disparities in the health achievements of individuals and groups)

Jos laatu paranee, yleensä hinta nousee ja saatavuus laskee

Jos saatavuus paranee, yleensä laatu laskee ja hinta nousee

- Palvelujen saatavuuden nostaminen Ruotsin tasolle
Suomen nykyisellä laatutasolla lisää Suomen
terveydenhuollon kustannuksia ainakin 3 mrd euroa

Jos hinta laskee, yleensä laatu laskee ja saatavuus
heikkenee

Latest Edition

Health at a Glance: Europe 2022

State of Health in the EU Cycle

The 2022 edition of *Health at a Glance: Europe* examines the key challenges European countries must address to develop stronger, more resilient health systems following the acute phase of the COVID-19 pandemic. It includes a special focus on how the pandemic has affected young people's mental and physical health. The report emphasises the need for additional measures to prevent the COVID-19 pandemic from scarring a generation of young people. This edition of *Health at a Glance: Europe* also assesses the pandemic's disruption of a wide range of health services for non-COVID patients, as well as the policy responses European countries deployed to minimise the adverse consequences of these disruptions. It also addresses a number of important behavioural and environmental risk factors that have a major impact on people's health and mortality, highlighting the need to put a greater focus on the prevention of both communicable and non-communicable diseases.

[^ Less](#)

05 Dec 2022 | 219 pages | English

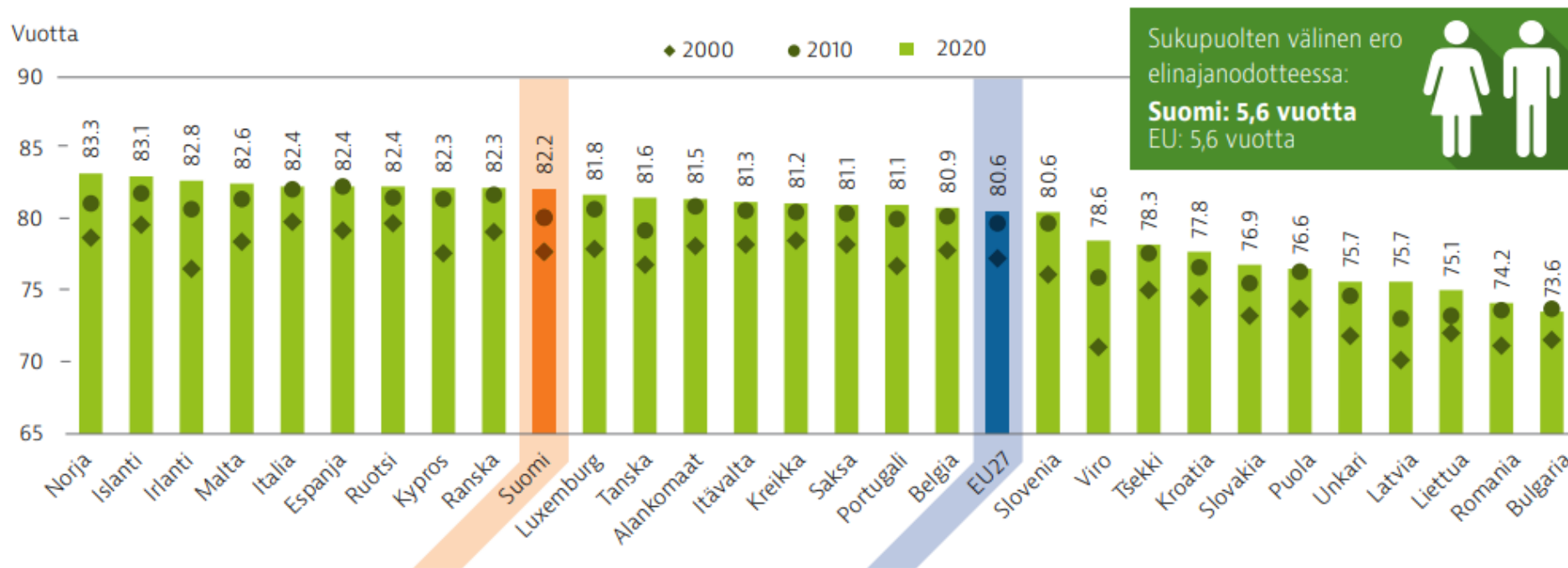
<https://doi.org/10.1787/507433b0-en> | 9789264675155 (PDF) | 9789264806740 (HTML) | 9789264797666 (EPUB)

Author(s): OECD and European Union

[Health at a Glance: Europe 2022 : State of Health in the EU Cycle | Health at a Glance: Europe | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](https://oecd-ilibrary.org)

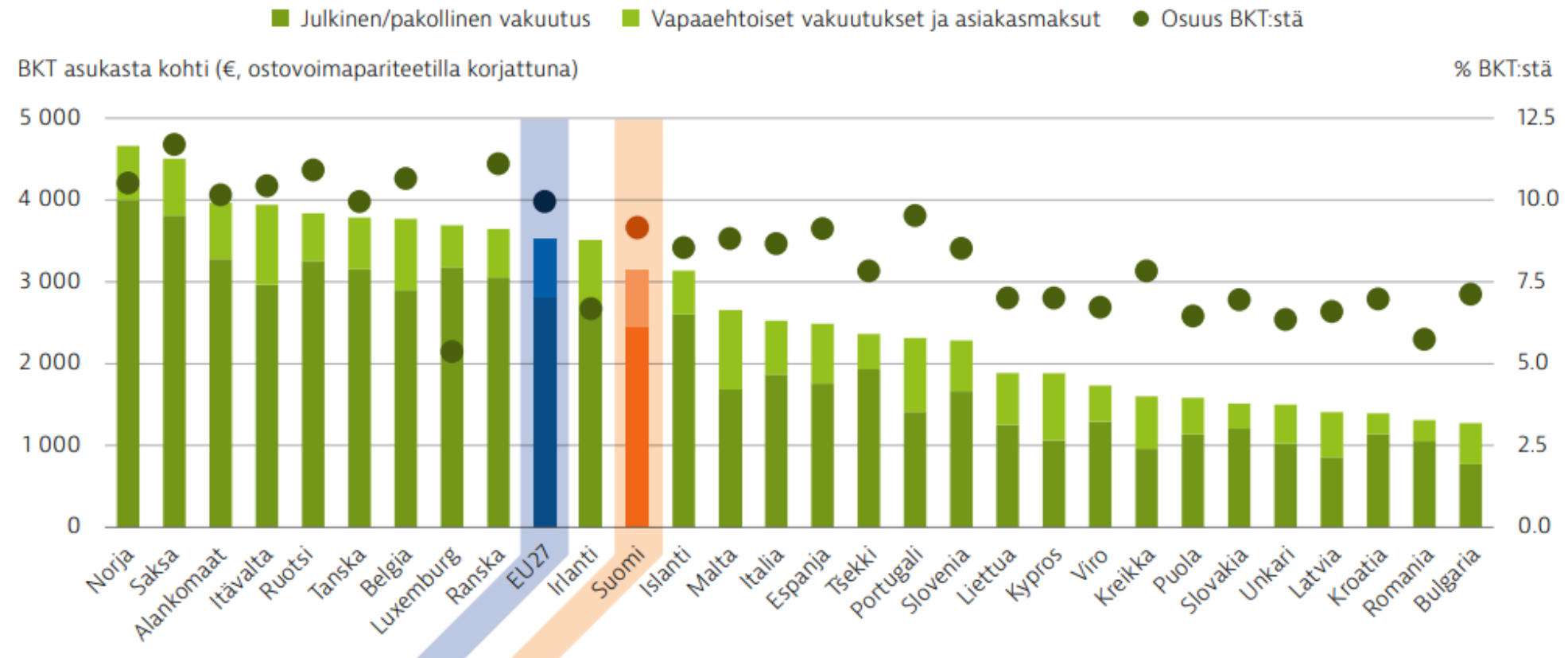
ELINAJANODOTE MITTAA MYÖS TERVEYSPALVELUJEN TOIMIVUUTTA

Kuvio 1. Elinajanodote on korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin, mutta sukupuolten välinen ero on edelleen suuri

EU-MAIDEN TERVEYSMENOT

Kuvio 7. Suomessa terveydenhuoltomenot ovat pienemmät kuin EU:ssa keskimäärin

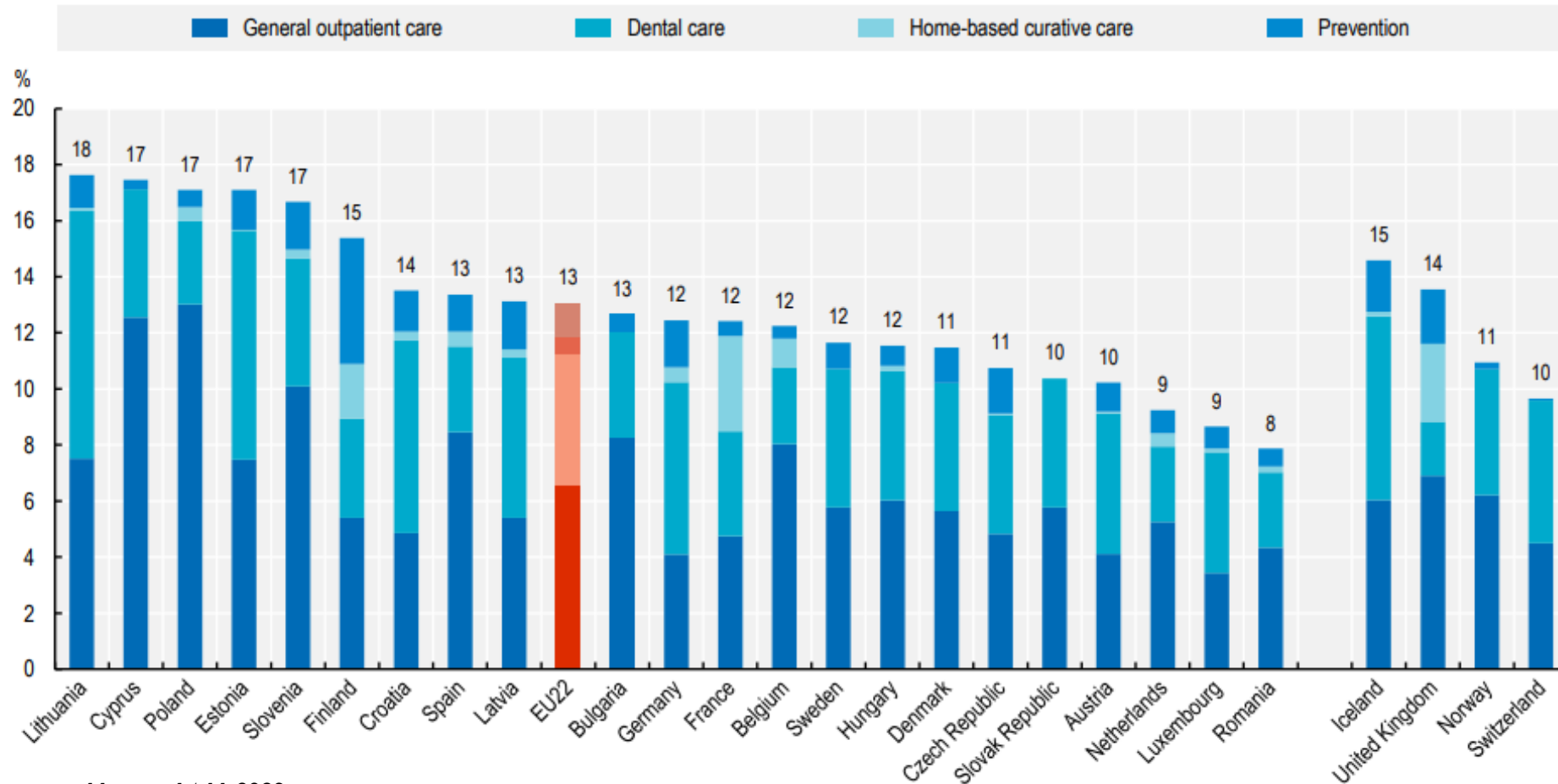

SUOMEN TERVEYSMENOT

- Vuonna 2019 terveydenhuoltomenojen osuus Suomen BKT:stä oli 9,2 prosenttia, kun EU:n keskiarvo oli 9,9 prosenttia.
- Myös henkilöä kohti käytetyt terveydenhuoltomenot (3 153 euroa, luku on korjattu ottamalla huomioon erot ostovoimassa) olivat Suomessa EU:n keskiarvoa (3 521 euroa) ja selvästi muiden Pohjoismaiden menoja pienemmät

PERUSTERVEYDENHUOLLON OSUUS SUOMEN TERVEYSMENOISTA ON KORKEA JA ENNALTAEHKÄISYN RAHOITUSOSUUS ON SUOMESSA EU-MAIDEN SUURIN

Figure 5.11. Spending on primary health care services as share of current health expenditure, 2020

MARININ HALLITUKSEN SOTE-UUDISTUKSEN ONGELMIA

- Rahoituksen riittävyys
- Itsehallinnon toteutuminen
- Uusimaa ja Helsinki
- Yksityisen ja julkisen suhde
- Tarvevakioinnin virheet
- Kannustimien puute
- Epidemiologiset muutokset
- Lääketieteen kehitys
- Investoinnit ja kehittämistoiminta
- Yliopistosairaalan asema

Terveyspalvelujen tarpeen arviointi

- bench-marking (käytetyt resurssit, väestön kuolleisuus): Esim. [Country Health Profiles | Public Health \(europa.eu\)](https://europa.eu/country-health-profiles/)
- Sairastavuus (esim. THL:n tarvevakiointi, joka kuitenkin kattaa vain n. 50 sairausryhmää)
- Kyselytutkimukset terveyspalvelujen saatavuudesta ([37395.pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu/37395.pdf))
- hoitojonot

[2021_chp_fi_finnish.pdf\(europa.eu\)](https://europa.eu/2021_chp_fi_finnish.pdf)

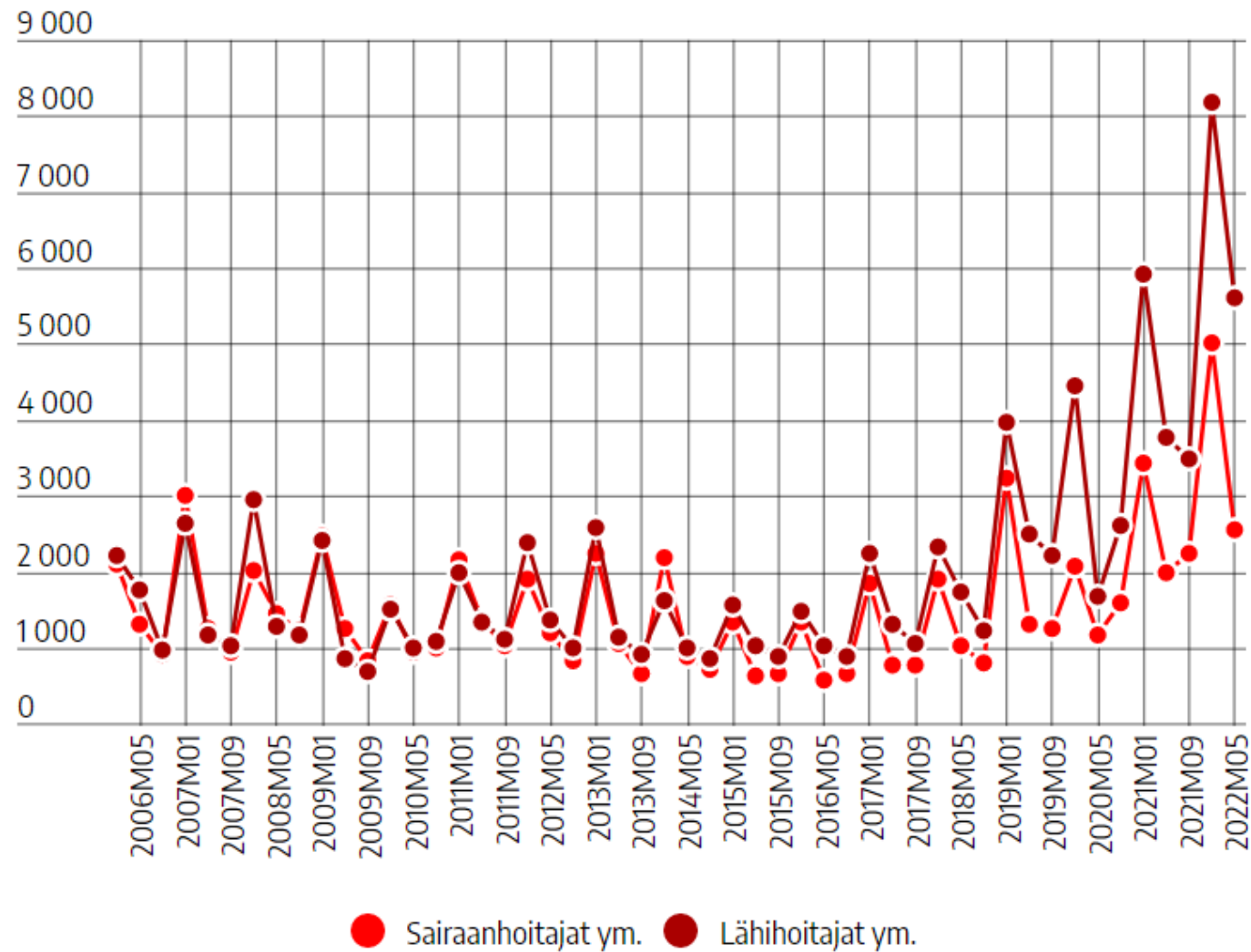
TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN TERVEYDENHUOLLOSSA ON VAIKEAA ILMAN KANNUSTIMIA

- edellyttää korkeampia käyttöasteita investoinneille
- osajaresurssien käytön optimointia
- mahdollisuutta investointeihin ja toiminnan kehittämiseen paikallisesti
- julkisen ja yksityisen tarkoituksenmukaiseen yhteistoimintaan

SOTE-UUDISTUSTA VAIKEUTTAVAT LISÄKSI

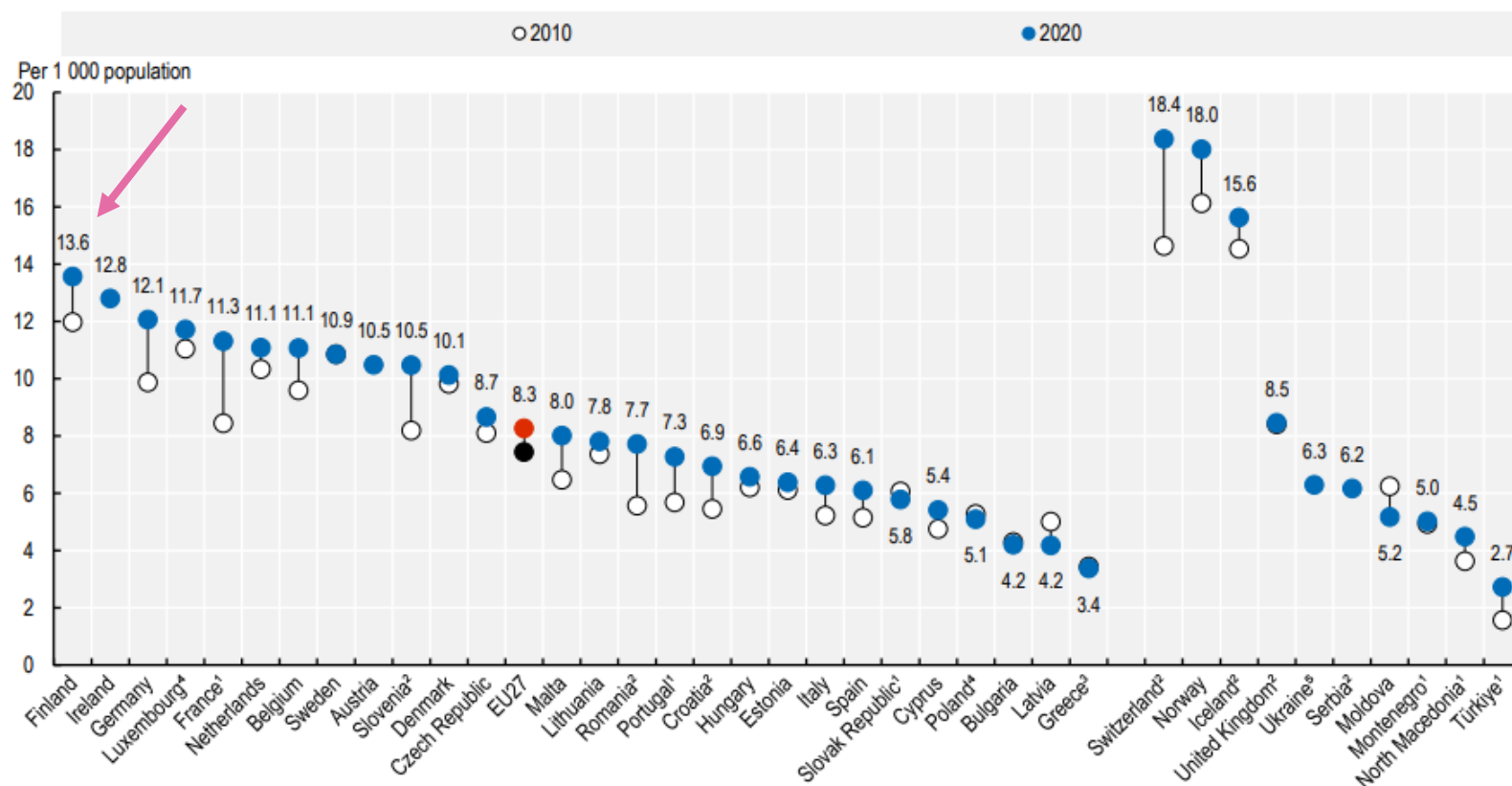
- Koronapandemian aiheuttamat hoitojonot
- Henkilöstöpula ja henkilöstön uupuminen ("epidemy of exhaustion", "moral injury", "great resignation"...)
 - When organisational behaviour professor Anthony Klotz coined the term "the Great Resignation" in 2021, he only meant to comment on a trend. Now Klotz wonders if he created, to some extent, a self-fulfilling prophecy. Quitting has gone viral – both [online](#) and in real life. In the US, for instance, January [data from the US Bureau of Labour Statistics](#) showed nearly 49 million workers quit their jobs in 2021, and more than 50 million workers resigned in 2022.

HOITOALAN AVOIMEN TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄ

VAIKKA SUOMESSA ON ENEMMÄN HOITAJIA HUS[✖] ASUKASTA KOHDEN KUIN MISSÄÄN MUUSSA EU- MAASSA

Figure 7.16. Practising nurses per 1 000 population, 2010 and 2020 (or nearest year)

SUOMESSA SOSIAALITURVAN RAHANJAOSSA TULONSIIRTOJEN JA PALVELUJEN RAHOITUKSEN SUHDE POIKKEAA MUISTA POHJOISMAISTA

- Suomessa tulonsiirtoihin käytetään n. 13 % BKT:stä, kun osuus muissa Pohjoismaissa on n. 11 %
- Suomessa terveyspalveluihin käytetään (2019) n. 9,2% BKT:stä, kun osuus muissa Pohjoismaissa on n. 11 %

SOTEN-RAHOITUSMALLI PAKOTTAA NYT LEIKKAAMAAN PALVELUJA

- Hyvinvointialueiden on saatava alijäämät katetuksi viimeistään vuonna 2026
- V. 2023 alijäämiä syntyy yhteensä n. 1,5 mrd euroa hyvinvointialueiden n. 23 mrd euron budjetin lisäksi

ESIM. VARSINAIS-SUOMI (TURUN SANOMAT 6.11.2023)

Varhan säästölista julki: Ikääntyvien palveluista leikataan kymmeniä miljoonia

MARTTIINA SAIRANEN

Hyvinvointialuejohtaja Tarmo Martikainen näkee, että valtiovarainministeriön vaatimassa talouden tasapainottamisohjelmassa on ensisijaisesti kyse uudistumisesta, vaikka säästötoimia tarvitaan muutamassa vuodessa lähes 300 miljoonan euron edestä.

Varha aikoo purkaa ikääntyneiden laitoshoidtoa ja etsiä säästöjä yhteisöllisen asumisen keinoin, vaikka asiantuntijat eivät näe sen olevan säästöjä tuova muutos.

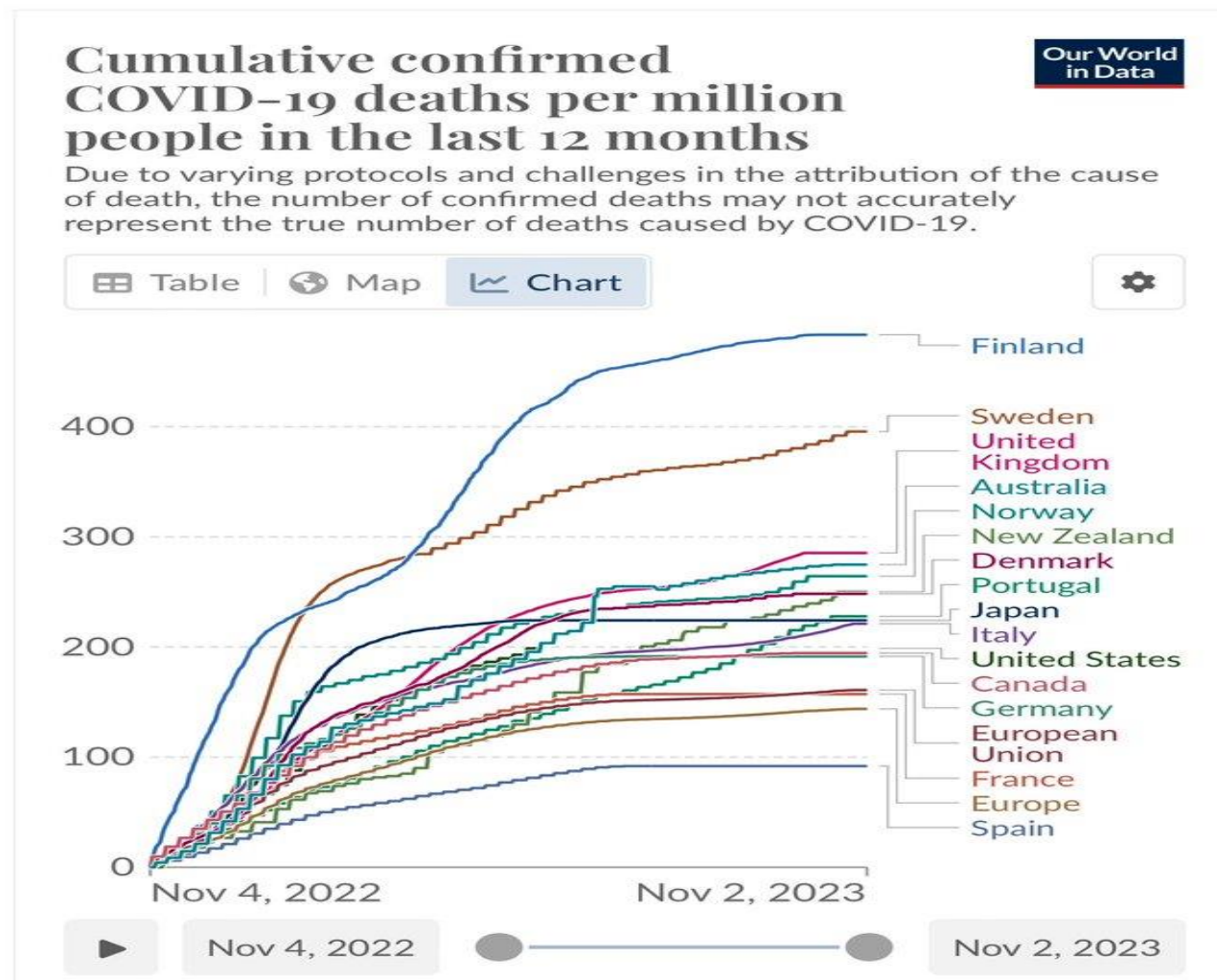
VAHVISTIKO SOTE-UUDISTUS PERUSTERVEYDENHUOLTOA JA PARANSIKO SE ENNALTAEHKÄISYÄ?

Turun rokotustapahtumat
ruuhkauttivat terveysasemat
sunnuntaina – "Häpeällinen
järjestelymoka"

Rokotustapahtumissa annetaan influenssa- ja koronarokotuksia. Koronarokotusten tehosteannos on mahdollista saada influenssarokotteen kanssa samalla rokotuskerralla, jos kuuluu koronatehosterokotusten kohderyhmään.

SUOMESSA EDELLEEN KORKEA KORONAKUOLLEISUUS

KORONA VIE HYVÄKUNTOISENKIN VANHUKSEN **HUS**^{*} HELPOSTI SAIRAALAPOTILAAKSI

**Koronapotilaita on Mikkelin
keskussairaalassa nyt enemmän kuin
pandemian pahimpaan aikaan**

Tauti leviää myös palvelutaloissa. Vierailukielloja ei ole kuitenkaan
näköpiirissä.

 Kuuntele juttu 4:01

- Rahoitus on saatava pohjoismaiselle tasolle eli n. 10,5-11,5 % BKT:sta
 - Painopiste sosiaaliturvan rahoituksessa on siirrettävä tulonsiirroista palveluihin
- Rahoituksen on kannustettava tuottamaan riittäviä ja laadukkaita palveluja
 - Kapitaatiomallissa palvelutuotanto on vain kulu
 - Keskusjohtoinen suunnitelmatalous ei paranna tuottavuutta
- Yksityistä palvelutuotantoa on hyödynnettävä erityisesti perustason palveluissa, jotka eivät vaadi suuria investointeja
 - Tuottajien markkinoille tuloa on helpotettava (mm. infrastruktuuripalvelujen osalta)
 - Omalääkäri –malli esim. Tanskan esimerkin mukaisesti
- Kannustimia työn tekemisen lisäämiseen, kun työvoiman tarjonta vähene